

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра права та публічного управління

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО

“30” 008 2024 р.

ПРАВОТВОРЧИЙ ПРОЦЕС ТА ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

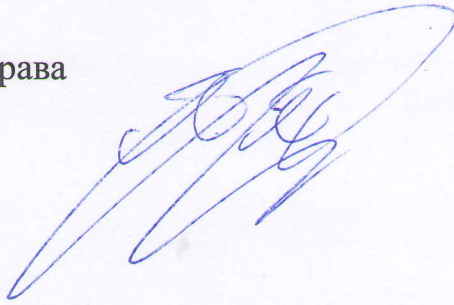
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність:	281 Публічне управління та адміністрування
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма:	«Публічне управління та адміністрування»
Освітній рівень:	другий (магістерський)
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

**Івано-Франківськ
2024**

РОЗРОБНИК:

д.ю.н., професор кафедри права
та публічного управління

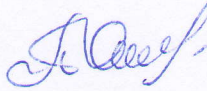

Роман ЛУЦЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри права,
та публічного управління
протокол 1 № від 30 серпня 2024 р.

В.о. завідувача кафедри

Олександра ПТАШНИК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП

Олександр ЗАГУРСЬКИЙ

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 30.08 2024 р.

e-mail	roman.lutskyi@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	ауд. 201
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/person/roman-lucky-k
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=4196

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни «Правотворчий процес та правозастосування»

Розвиток суспільних відносин відбувається у межах визнання та гарантування основних права та свобод людини і громадянина, визнання та застосування фундаментальних демократичних принципів, розмежування владних повноважень та інших. Сфера публічного управління постійно оновлюється, приймаються нові законодавчі акти, вносяться зміни до діючих нормативно-правових актів, здійснюється систематизація нормативного матеріалу. Все це потребує використання засобів правотворчої та правозастосовчої техніки. Саме завдяки знанням, отриманим в процесі вивчення дисципліни «Правотворчий процес та правозастосування», є можливість правильно зрозуміти сутність нормотворчої техніки та правотворчості, а потім використовувати ці знання при роботі у сфері публічного управління. Дана дисципліна дозволяє створювати якісні нормативно-правові та індивідуально-правові акти.

Мета дисципліни – формування у студентів необхідного базису знань і практичних навичок щодо нормотворчості як окремого виду діяльності в сфері публічного управління, формування уявлення про особливості правотворчої, правозастосовної та інтерпретаційної діяльності; вдосконалення та поглиблення знань про поняття, особливості, види управлінських документів; отримання знань стосовно техніко-юридичних прийомів і засобів та навичок їх використання при роботі з управлінськими документами з метою чіткого і результативного їх застосування у подальшій діяльності.

Завдання дисципліни: з'ясувати місце правотворчої діяльності діяльності серед інших явищ суспільного життя; визначення поняття, особливостей, суб'єктів, результату, принципів, функцій правотворчого процесу; розкриття поняття правотворчої техніки, особливостей її застосування до окремих видів нормативно-правових актів; охарактеризувати різні види правотворчої діяльності в сучасних умовах України; вивчення правозастосування нормотворчого процесу.

Згідно з вимогами освітньої програми магістри повинні **знати:**

- поняття, види і значення юридичної техніки;
- поняття, ознаки правотворчості, стадії правотворчого процесу;
- поняття та структуру законодавчої техніки;
- систему правил формування змісту та внутрішньої форми нормативно-правових актів;
- вимоги до мови нормативно-правового акта;
- поняття юридичної термінології та види юридичних термінів;
- поняття та види юридичних конструкції та презумпцій;

- поняття юридичні фікції, аксіоми, преюдиції, символів та правових застережень;
- правила правореалізаційної й правозастосовної техніки.

вміти:

- розробляти проекти нормативно-правових актів із дотриманням правил формування змісту та внутрішньої форми нормативно-правових актів;
- використовувати юридичні терміни та дефініції при розробці проектів нормативно-правових актів;
- використовувати спеціально-юридичні правила (конструкції, презумпції, фікції, застереження, символи) під час формулювання нормативно-правового припису;
- готувати правозастосовні акти.

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП “Публічне управління та адміністрування” (2024/2025).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	
СК02. Здатність організувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.	РН2. Розв’язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.
СК07. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.	РН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.
СК08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1		
Семестр	1		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	16 (в годинах)	4 (в годинах)
	семінари, практичні	14 (в годинах)	4 (в годинах)
Самостійна робота		60 (в годинах)	82 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	залік		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни¹:

Пререквізити	Постреквізити
	Виробнича практика

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Змістовий модуль 1. Основи правотворчої діяльності

Тема 1. Загальна характеристика правотворчості (2 год.)

Загальна характеристика нормотворчості. Поняття нормотворчої діяльності (нормотворчості). Співвідношення понять «нормотворчість», «правотворчість» та «законотворчість». Поняття правотворчості. Види правотворчої діяльності. Правотворчість як складова частина ефективного державного управління. Особливості правотворчої діяльності. Принципи правотворчої діяльності. Функції правотворчої діяльності. Етапи

¹ тільки для обов'язкових дисциплін

правотворчого процесу: загальна характеристика. Концепція нормативно-правового акта.

Питання для самостійного вивчення: Генеза становлення правотворчого процесу в механізмі правового регулювання суспільних відносин. Правотворчість як складова частина ефективного державного управління. Загальна характеристика делегованої правотворчості її ознаки, види, значення. Учасники правотворчої діяльності. Суб'єкти правотворчої діяльності. Основні правила підготовки концепцій нормативно-правових актів. Правова експертиза проєктів нормативно-правових актів. Принципи проведення правових експертиз. Техніко-юридичні засоби, що використовуються в експертній діяльності.

Тема 2. Загальні засади техніки нормопроекування (2 год.)

Техніка нормопроекування. Структура нормативно-правового акта. Вимоги до змісту нормативно-правового акта. Мова та стиль нормативно-правового акта. Реквізити нормативно-правового акта. Назва нормативно-правового акта. Преамбула нормативно-правового акта. Перехідні положення нормативно-правового акта. Прикінцеві положення нормативно-правового акта. Розгляд та прийняття (видання) проєкту нормативно-правового акта. Доведення нормативно-правового акта до відома населення та набрання чинності. Державна реєстрація підзаконних нормативно-правових актів. Дія нормативно-правового акта.

Питання для самостійного вивчення: Додаток до нормативно-правового акта. Внесення змін до нормативно-правового акта. Подання проєкту нормативно-правового акта. Експертиза проєкту нормативно-правового акта. Підписання прийнятого (виданого) нормативно-правового акта. Зупинення дії нормативно-правового акта. Оригінал нормативно-правового акта. Консолідований текст нормативно-правового акта. Облік нормативно-правових актів. Єдиний Державний реєстр нормативно-правових актів

Тема 3. Особливості законодавчого процесу (2 год.)

«Широке» та «вузьке» тлумачення поняття «законодавчий процес». Закон. Підготовка законопроєкту. Основні етапи підготовки законопроєкту. Концепція законопроєкту. Структура законодавчого акта. Стадії законодавчого процесу: законодавча ініціатива, попередній розгляд законопроєкту у парламентських комітетах, розгляд та прийняття законопроєкту на пленарних засіданнях парламенту, підписання та оприлюднення (промульгація) закону, набрання законної сили прийнятого законодавчого документу. Право вето. Види законодавчого процесу: конституційний процес, ординарний (звичайний) та субститутний законодавчий процес.

Питання для самостійного вивчення: Прийняття законів всеукраїнським референдумом. Особливості прийняття окремих видів

законодавчих актів: закон про Державний бюджет України, закони про ратифікацію (денонсацію) міжнародних договорів, закони про внесення змін, кодекси. Правове регулювання законодавчої діяльності.

Змістовий модуль 2.

Правозастосування та технології прийняття управлінських рішень

Тема 4. Результативність управлінських рішень, оцінка їх ефективності (2 год.)

Оцінка результативності та ефективності управлінських рішень. Організація виконання управлінського рішення і контроль за його реалізацією. Основні засоби впливу під час управління ризиком: стратегія керування; критерії вибору ризику-рішення; розробка шляхів і засобів мінімізації втрат, нейтралізації і компенсації негативних наслідків ризиків-рішень.

Питання для самостійного вивчення: Інформаційне забезпечення процесу реалізації рішень. Класифікація інформації та вимоги до її якості. Реалізація і контроль виконання прийнятого рішення. Мотивування у підвищенні ефективності управлінських рішень. Параметри якості управлінського рішення. Якість та ефективність управлінських рішень. Правила забезпечення порівняння альтернативних варіантів управлінських рішень

Тема 5. Підзаконна нормотворчість (2 год.)

Підзаконна нормотворчість Українського народу на всеукраїнському референдумі. Підзаконна нормотворчість Верховної Ради України. Підзаконна нормотворчість Президента України. Інститут контрасигнації. Нормотворчість Кабінету Міністрів України. Правила підготовки проєктів актів Кабінету Міністрів України. Структурні елементи проєкту постанов Кабінету Міністрів України. Нормотворчість діяльність міністерств та інших центральних органів виконавчої влади (відомча правотворчість). Нормотворчість діяльність місцевих органів виконавчої влади. Структурні складові елементи правил, положень, інструкцій тощо. Правила підготовки відомчих нормативно-правових актів, що підлягають державній реєстрації. Державна реєстрація нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади.

Питання для самостійного вивчення: Значення підзаконної нормотворчої діяльності в системі законодавства країни та в механізмі правового регулювання суспільних відносин. Характерні риси НПА, які відрізняють від механізму прийняття закону. Види підзаконної нормотворчості, яка створюється компетентними суб'єктами нормотворчості.

Тема 6. Локальна нормотворчість як особливий вид підзаконної нормотворчості (2 год.)

Система органів місцевого самоврядування. Основні функції та завдання органів місцевого самоврядування. Нормотворчість органів місцевого самоврядування та їх роль в механізмі правового регулювання суспільних відносин. Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Характерні ознаки створення та прийняття правових актів різними суб'єктами місцевого самоврядування. Етапи прийняття статуту територіальних громад. Місцевий референдум.

Питання для самостійного вивчення: Структурні складові статутних документів (статуту або положень) об'єднань громадян. Корпоративна нормотворчість. Спеціальні принципи прийняття корпоративних актів. Установчі документи суб'єкта господарювання. Нормотворчість трудових колективів підприємств, установ, організацій. Нормотворча діяльність юридичних осіб (рішення, протоколи, статuti, засновницького договору тощо).

Тема 7. Правові прогалини, подолання правових колізій (2 год.)

Поняття та зміст правових прогалин. Причини виникнення правових прогалин. Прогалини в законодавстві, засоби їх заповнення та усунення. Аналогія закону, аналогія права, субсидіарне застосування (міжгалузева аналогія) правових норм. Поняття та види правових колізій. Причини виникнення правових колізій. Поняття та ознаки правотворчої помилки. Принципи подолання та усунення правових колізій.

Питання для самостійного вивчення: Колізії в праві. Колізії в законодавстві, їх ознаки і види. Темпоральні (часові), ієрархічні (субординаційні), змістовні колізії: поняття та основні правила їх подолання. Збіг колізій. Способи зменшення колізійності законодавства. Попередження, подолання та усунення колізій у законодавстві. Колізійні норми, тлумачення закону і застосування правоположень як основні способи подолання колізій у законодавстві.

Зміст семінарських занять

Змістовий модуль 1. Основи правотворчої діяльності

Тема 1. Загальна характеристика правотворчості (2 год.)

Загальна характеристика нормотворчості. Поняття нормотворчої діяльності (нормотворчості). Співвідношення понять «нормотворчість», «правотворчість» та «закономотворчість». Поняття правотворчості. Види правотворчої діяльності. Правотворчість як складова частина ефективного державного управління. Особливості правотворчої діяльності. Принципи

правотворчої діяльності. Функції правотворчої діяльності. Етапи правотворчого процесу: загальна характеристика. Концепція нормативно-правового акта.

Питання для самостійного вивчення: Генеза становлення правотворчого процесу в механізмі правового регулювання суспільних відносин. Правотворчість як складова частина ефективного державного управління. Загальна характеристика делегованої правотворчості її ознаки, види, значення. Учасники правотворчої діяльності. Суб'єкти правотворчої діяльності. Основні правила підготовки концепцій нормативно-правових актів. Правова експертиза проєктів нормативно-правових актів. Принципи проведення правових експертиз. Техніко-юридичні засоби, що використовуються в експертній діяльності.

Тема 2. Загальні засади техніки нормопроекування (2 год.)

Техніка нормопроекування. Структура нормативно-правового акта. Вимоги до змісту нормативно-правового акта. Мова та стиль нормативно-правового акта. Реквізити нормативно-правового акта. Назва нормативно-правового акта. Преамбула нормативно-правового акта. Перехідні положення нормативно-правового акта. Прикінцеві положення нормативно-правового акта. Розгляд та прийняття (видання) проєкту нормативно-правового акта. Доведення нормативно-правового акта до відома населення та набрання чинності. Державна реєстрація підзаконних нормативно-правових актів. Дія нормативно-правового акта.

Питання для самостійного вивчення: Додаток до нормативно-правового акта. Внесення змін до нормативно-правового акта. Подання проєкту нормативно-правового акта. Експертиза проєкту нормативно-правового акта. Підписання прийнятого (виданого) нормативно-правового акта. Зупинення дії нормативно-правового акта. Оригінал нормативно-правового акта. Консолідований текст нормативно-правового акта. Облік нормативно-правових актів. Єдиний Державний реєстр нормативно-правових актів

Тема 3. Особливості законодавчого процесу (2 год.)

«Широке» та «вужке» тлумачення поняття «законодавчий процес». Закон. Підготовка законопроєкту. Основні етапи підготовки законопроєкту. Концепція законопроєкту. Структура законодавчого акта. Стадії законодавчого процесу: законодавча ініціатива, попередній розгляд законопроєкту у парламентських комітетах, розгляд та прийняття законопроєкту на пленарних засіданнях парламенту, підписання та оприлюднення (промульгація) закону, набрання законної сили прийнятого законодавчого документу. Право вето. Види законодавчого процесу: конституційний процес, ординарний (звичайний) та субститутний законодавчий процес.

Питання для самостійного вивчення: Прийняття законів всеукраїнським референдумом. Особливості прийняття окремих видів

законодавчих актів: закон про Державний бюджет України, закони про ратифікацію (денонсацію) міжнародних договорів, закони про внесення змін, кодекси. Правове регулювання законодавчої діяльності.

Змістовий модуль 2.

Правозастосування та технології прийняття управлінських рішень

Тема 4. Результативність управлінських рішень, оцінка їх ефективності (2 год.)

Оцінка результативності та ефективності управлінських рішень. Організація виконання управлінського рішення і контроль за його реалізацією. Основні засоби впливу під час управління ризиком: стратегія керування; критерії вибору ризику-рішення; розробка шляхів і засобів мінімізації втрат, нейтралізації і компенсації негативних наслідків ризиків-рішень.

Питання для самостійного вивчення: Інформаційне забезпечення процесу реалізації рішень. Класифікація інформації та вимоги до її якості. Реалізація і контроль виконання прийнятого рішення. Мотивування у підвищенні ефективності управлінських рішень. Параметри якості управлінського рішення. Якість та ефективність управлінських рішень. Правила забезпечення порівняння альтернативних варіантів управлінських рішень

Тема 5. Підзаконна нормотворчість (2 год.)

Підзаконна нормотворчість Українського народу на всеукраїнському референдумі. Підзаконна нормотворчість Верховної Ради України. Підзаконна нормотворчість Президента України. Інститут контрастнації. Нормотворчість Кабінету Міністрів України. Правила підготовки проєктів актів Кабінету Міністрів України. Структурні елементи проєкту постанов Кабінету Міністрів України. Нормотворчість діяльність міністерств та інших центральних органів виконавчої влади (відомча правотворчість). Нормотворчість діяльність місцевих органів виконавчої влади. Структурні складові елементи правил, положень, інструкцій тощо. Правила підготовки відомчих нормативно-правових актів, що підлягають державній реєстрації. Державна реєстрація нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади.

Питання для самостійного вивчення: Значення підзаконної нормотворчої діяльності в системі законодавства країни та в механізмі правового регулювання суспільних відносин. Характерні риси НПА, які відрізняють від механізму прийняття закону. Види підзаконної нормотворчості, яка створюється компетентними суб'єктами нормотворчості.

Тема 6. Локальна нормотворчість як особливий вид підзаконної нормотворчості (2 год.)

Система органів місцевого самоврядування. Основні функції та завдання органів місцевого самоврядування. Нормотворчість органів місцевого самоврядування та їх роль в механізмі правового регулювання суспільних відносин. Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Характерні ознаки створення та прийняття правових актів різними суб'єктами місцевого самоврядування. Етапи прийняття статуту територіальних громад. Місцевий референдум.

Питання для самостійного вивчення: Структурні складові статутних документів (статуту або положень) об'єднань громадян. Корпоративна нормотворчість. Спеціальні принципи прийняття корпоративних актів. Установчі документи суб'єкта господарювання. Нормотворчість трудових колективів підприємств, установ, організацій. Нормотворча діяльність юридичних осіб (рішення, протоколи, статути, засновницького договору тощо).

Тема 7. Правові прогалини, подолання правових колізій (2 год.)

Поняття та зміст правових прогалин. Причини виникнення правових прогалин. Прогалини в законодавстві, засоби їх заповнення та усунення. Аналогія закону, аналогія права, субсидіарне застосування (міжгалузева аналогія) правових норм. Поняття та види правових колізій. Причини виникнення правових колізій. Поняття та ознаки правотворчої помилки. Принципи подолання та усунення правових колізій.

Питання для самостійного вивчення: Колізії в праві. Колізії в законодавстві, їх ознаки і види. Темпоральні (часові), ієрархічні (субординаційні), змістовні колізії: поняття та основні правила їх подолання. Збіг колізій. Способи зменшення колізійності законодавства. Попередження, подолання та усунення колізій у законодавстві. Колізійні норми, тлумачення закону і застосування правоположень як основні способи подолання колізій у законодавстві.

Зміст самостійної роботи здобувачів
Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:

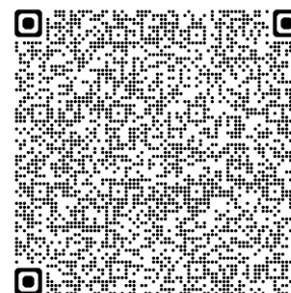
Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.:	60	82
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	8	16
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	8	8
Підготовка звітів з практичних робіт	-	-
Підготовка до поточного контролю	6	8
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	38	50

ПОЛІТИКА КУРСУ

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [посиланням](#).

2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно «Положення про організацію освітнього процесу» здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силябусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

«Положення про академічну доброчесність» закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

«Положення про академічну доброчесність» визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).² «Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів» містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо, окрім виробничої необхідності. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це

² визначається політика використання ІІІ в навчальній дисципліні - дозволене/заборонене, правила використання

передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перекладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [посиланням](#).³

Під час вивчення навчальної дисципліни «Правотворчий процес та правозастосування» студентам надається можливість перезарахування неформальної освіти. До прикладу, із запропонованого переліку можна пройти сертифіковані (безкоштовні) курси на освітніх платформах, відтак сертифікат, який отримали під час навчання, – є підтвердженням засвоєння студентом окремих тем, що включені у зміст дисципліни.

№ п/п	Перелік сертифікованих (безкоштовних) онлайн-курсів	Перелік тем, які можуть бути перезараховані (за умови наявності сертифіката на ім'я та прізвище студента/студентки)
1.	Онлайн-курс на тему: «Основи лобіювання»: https://courses.prometheus.org.ua/courses/Prometheus/Lobby101/2015_T2/about	<ul style="list-style-type: none">• «Особливості законодавчого процесу»• «Результативність управлінських рішень, оцінка їх ефективності»
2.	Онлайн-курс на тему: «Публічні консультації»: https://courses.edera.com/courses/course-v1:NACS_NDI_EDERA+PC101+2019/about	<ul style="list-style-type: none">• Підзаконна нормотворчість• Локальна нормотворчість

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Програмний результат навчання ⁴	Метод навчання	Метод оцінювання
--	--------------------------------	----------------------------------

³ визначається перелік електронних та інших ресурсів та умови перезарахування

⁴ для вибіркових навчальних дисциплін вказується результат навчання

РН2. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.	бесіда бесіда-діалог творчий	усний контроль програмований контроль
РН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.	комп'ютерні і мультимедійні методи індуктивний	програмований контроль поточний контроль

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	залік	40	24	40

Всього:	-	100	60	100
---------	---	-----	----	-----

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Критерії оцінювання:

«незадовільно»	володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об’єктів, що позначаються окремими словами чи реченнями; володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність висловити думку на елементарному рівні; володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу;
«задовільно»	володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні; володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину; може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки;
«добре»	здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень: вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, та вміє застосовувати його на практиці; вільно розв’язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє

	допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;
<i>«відмінно»</i>	виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем; вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».⁵

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою**

⁵ можна вказати теми чи завдання, які є обов'язковими до виконання, а також особисті підходи до оцінювання рівня знань здобувачів під час аудиторної роботи

оцінювання знань за ЄКТС) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ⁶

Основна література

1. Андрусів Л. М. Техніко-юридичні та методологічні засади оприлюднення нормативно-правових актів : монографія / Людмила Михайлівна Андрусів ; Нац. акад. внутр. справ. Київ : Кушнір Г. М., 2020. 443 с.
2. Ivan Krykhovetskyi, Nataliia Lutska, Oleh Andrukhiv, Iryna Rosovska, Roman P. Lutskyi Social Security as a Constitutional Feature of the Ukrainian State. JUS- ONLINE 3/2023. P. 230-243.

⁶ обов'язково: враховувати вимоги [ДСТУ 8302:2015](#) (відповідно до [Наказу № 65, від 4.03. 2016](#)), [рекомендації](#) Національного агентства з забезпечення якості вищої освіти, використовувати літературу за останні 5-7 років, наводити власні публікації за змістом навчальної дисципліни.

3. Луцький Р.П. Трансформація законодавства України в сучасних умовах. Альманах права. Вип. 14. Київ: Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2023. С. 152-157.
4. Lutskyi, R., Zvarych, R., Skomorovskyi, V., Korytko, L., & Oliynyk, O. (2023). Constitutional and legal principles of building a welfare state in Ukraine. *Social & Legal Studios*, 6(3), 84-93. doi: 10.32518/sals3.2023.84.
5. Andriy I. Lutskyi, Myroslav I. Lutskyi, Roman P. Lutskyi. Theory Characteristics of the Features of Law that Express Its Positive Essence. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*. Vol 11. Summer (2020): Quarterly Volume XI Issue 3(49) Fall 2020. (Scopus)
6. Onishchenko Nataliya M., Roman P. Lutskyi. Law and Person: Modernity and Forecasting. *International Journal of Criminology and Sociology*. Volume IX. 07 December (2020): p. 1596-1599. (Scopus)
7. Lutskyi R. P., Zvarych R. V., Skoromovskiy V. B., Korytko L. Y., Oliynyk O. B. Theoretical foundations of constitutional consolidation of the principles of social state and law. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, Vol. 28, No. 4, 2021 p. 113-121. (Scopus).
8. Луцький Р.П. Historical and legal aspect of the formation and development of positive law. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія Право. Івано-Франківськ: Короля Данила Галицького, 2020. № 10 (22). С. 30-36.*
9. Луцький Р. П. Вплив неофіційного тлумачення через громадську думку на формування уявлення про законність, справедливість та правопорядок. Альманах права. Тлумачення права: від теорії до практики. Випуск 12. Київ: Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2021. С. 89-94.
10. Теорія держави і права : підручник / О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 416 с.
11. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьВДУВС, 2020. 268 с.
12. Теорія держави та права : навч. посіб. / Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін. ; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
13. Теорія держави і права в схемах та таблицях: навчальний посібник / Кол. авт.; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. Київ: «Хай-Тек Прес», 2020. 296 с.
14. Теорія держави і права : підручник / О.М. Бандурка, О.М. Головка, О.С. Передерій та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О.М. Бандурки; МВС України, Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2018. 416 с.

Додаткова література

1. Бідюк П.І., Тимощук О.Л., Коваленко А.Є., Коршевніук Л.О. Системи і методи підтримки прийняття рішень. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 610 с.
2. Бідюк П.І., Тимощук О.Л., Коваленко А.Є., Коршевніук Л.О. Системи і методи підтримки прийняття рішень. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 259 с.
3. Нестеренко О.В., Савенков О.І., Фаловський О.О. Інтелектуальні системи підтримки прийняття рішень: навч. посібник. За ред. П. І. Бідюка. Київ: Національна академія управління, 2016. 188 с.
4. Сабадуха В. О. Філософія критичного мислення та прийняття рішень: підручник. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2023. 679 с.
5. Прийняття управлінських рішень: навчальний посібник. Ю.Є. Петруня, Б. В. Літовченко, Т. О. Пасічник та ін. ; за ред. Ю. Є. Петруні. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 276 с.
6. Прийняття управлінських рішень: навчальний посібник / за ред. Ю.Є.Петруні. 4-те вид., переробл. і доп. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2020. 276 с.
7. Методи прийняття управлінських рішень: конспект лекцій. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2019. 67 с.
8. Калюжний Р. А. Наукові основи правотворчості та юридичної техніки: курс лекцій / Р. А. Калюжний, Л. О. Шапенко ; Нац. авіац. ун-т, Юрид. ф-т. Київ : Людмила, 2019. 73 с.
9. Онищук І. І. Техніка юридичного письма в нормативно-правових актах: монографія / І. І. Онищук ; Ун-т Короля Данила, Нац. акад. прав. наук України, Лаб. акад. дослідж. прав. регулювання та юрид. техніки. 2-ге вид., стер. Харків : Право, 2019. 224 с.
10. Чабур С. В. Функціонування механізму правотворчості: монографія / С. В. Чабур. Одеса : Фенікс, 2019. 212 с.
11. Шутак І. Д. Розвиток теорії та практики юридичної техніки / Ілля Шутак ; Ун-т Короля Данила, Лаб. акад. дослідж. прав. регулювання та юрид. техніки. Харків : Право, 2018. 366 с.
12. Шутак І. Юридична техніка нормотворення у контексті доктринальних поглядів. Право України. 2021. № 12. С. 146-158.
13. Making Public Policy Decisions: Expertise, skills and experience / Edited By Damon Alexander, Jenny Lewis. Routledge, 2017. 206 p.
14. Ruth Murray-Webster, David Hillson. Making Risky and Important Decisions: A Leader's Guide. Auerbach Publications, 2021. 148 p.
15. Mats Danielson, Love Ekenberg. Eal-Life Decision-Making. CRC Press, 2023. 140 p.

16. Matej Drašček, Dana Mesner Andolšek, Adriana Rejc Buhovac. Ethical Decision-Making in Management Perspectives of the Philosopher, the Sociologist and the Manager. Routledge, 2023. 288 p.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

Адреса веб-сайту	Назва веб-ресурсу
1	2
www.president.gov.ua	Президент України
www.rada.gov.ua	Верховна Рада України
www.kmu.gov.ua	Кабінет Міністрів України
www.ccu.gov.ua	Конституційний Суд України
www.scourt.gov.ua	Верховний Суд
www.ombudsman.kiev.ua	Уповноважений Верховної Ради України з прав людини
www.rainbow.gov.ua	Рада національної безпеки та оборони України
www.minjust.gov.ua	Міністерство юстиції України
www.vru.gov.ua	Вища рада юстиції України
www.gp.gov.ua	Генеральна прокуратура України
www.cvk.gov.ua	Центральна виборча комісія України
www.uba.kiev.ua	Асоціація правників України
www.pravosud.org.ua	Українське правосуддя
www.nplu.kiev.ua	Національна парламентська бібліотека України
www.uamedia.visti.net/golos	Газета «Голос України»
www.uamedia.visti.net/uk	Газета «Урядовий кур'єр»
www.pravo.biz.ua	Електронна бібліотека з правознавства
www.pravo.org.ua	Центр політико-правових реформ
www.chitalka.info	Електронні підручники он-лайн/ Право
www.uapravo.org	Правовий журнал
www.nau.kiev.ua	Нормативні акти України - законодавство для практиків
www.cmlaw.com.ua	Юридична компанія «Чечель, Маллаєв та Партнери»

www.pravoved.com.ua	Спеціалізований ресурс для правників
www.lawyer.org.ua	Корпорація «Юриспруденція он-лайн»
www.legality.kiev.ua	Інститут проблем законодавства
www.khpg.org	Харківська правозахисна група
www.vybor.8m.com	Судові проблеми (інформація про судову систему, як поводитися в суді, як написати скаргу до Європейського Суду з прав людини)
www.pension.kiev.ua	Пенсійне забезпечення в Україні
legalpro.hypermart.net / konstsudl.html	Правовий захист (Рішення Конституційного Суду України)
www.uapravo.org	UAravo (Сайт корисної правової інформації: є методичні матеріали, закони, юридичні консультації тощо)
www.whoiswho.com.ua	«Хто є хто в Україні?» (Сайт пропонує необхідну контактну інформацію про органи державної влади. Надається довідкова інформація з номерами телефонів, адресами, біографіями чиновників тощо)
www.helsinki.org.ua	Українська Гельсінська спілка з прав людини
www.u21.org.ua	Юрист XXI століття
www.accent.kiev.ua	Політична та економічна інформація про Україну
www.coe.kiev.ua	Рішення Європейського суду
www.legal.com.ua	Інформаційно-пошукова система по законодавству